

Melih Babayiğit

Genel Direktör
CRAD

REACH Mevzuatı – Sular Duruluyor mu Yoksa Fırtına Öncesi Sükûnet mi?

Zaman hızla akıyor. REACH Mevzuatının yayım tarihi olan 2006 yılından günümüze 3 önemli eşik tarih geldi geçti. Bunlardan ilki hiç şüphesiz ki ön kayıt sürecinin sonu olan 30 Kasım 2008 idi. Sonraki yılda 1000 ton ve daha yüksek tonajlı ve de CRM maddeler için son tam kayıt tarihi olan 1 Aralık 2010 ve son geçilen ise 100 ton ve üzeri maddeler için son kayıt tarihi olan 1 Haziran 2013. REACH kayıtlarına dair önümüzde kalan son eşik tarih 1 ton ve üzeri tüm maddelerin tam kayıtlarının tamamlanmasının beklendiği 1 Haziran 2018. Çok var gibi görünüyor değil mi? Ancak REACH mevzuatının yayımından bu güne neredeyse 8 yıl su gibi geçti. Önümüzde ise sadece 3,5 yıl var.

REACH mevzuatına dair yakın bir zamanda Şikago’da düzenlenen ChemCon Kongresinde ECHA ve AB üye ülkeleri yetkili otoritelerinin yaptığı sunumları dinleme fırsatım oldu. Bu kapsamda bu sunumlardan derlediğim kritik noktaları siz değerli Turkchem okurları ile paylaşmak isterim. ECHA önümüzdeki yıllarda REACH ile ilgili stratejik hedeflerini şu şekilde sıralıyor:

- Kimyasalların güvenli üretimi ve kullanımı için gerekli yüksek kaliteli veriyi kullanıma sunma düzeyini maksimuma çıkarmak,
- Otoriteleri endişe edilen kimyasalların tespiti konusunda elde edilen veriyi akıllıca kullanmak üzere harekete geçirmek,
- Üye ülkelerin, AB kurumlarının ve diğer ilgili aktörlerin bilimsel ve mevzuatsal kapasitelerini arttırmak amacı ile bir veri ağı olarak hizmet etmek ve bilimsel zorlukları adreslemek,
- Mevcut ve gelecekteki yasal görevleri kısıtlı kaynaklar ile yerine getirebilmek amacı ile zemin oluşturmak.

Yukarıda sıralanan hedefler doğrultusunda ECHA 2014 yılı kapsamında yaptıklarını şu şekilde özetliyor:

Madde Kimliği tarama mektupları: 1350 dosya incelenmiş, %80’i güncellenmiş ve kalanlar üzerinde daha detaylı inceleme yapmak üzere faaliyete devam edilmekte. Bunun yanı sıra rehber ve el kitaplarının yaşanan örnekler ile zenginleştirilerek güncellenmesine ve yenilenmesine devam edilmiş. Özellikle SVHC olarak nitelendirilen maddelerin ara madde (intermediate) kayıtlarının üzerine yoğunlaşmış. ECHA’nın odaklandığı bir diğer nokta da Üye Ülke Otoriteler ağı arasında kurulan forum vasıtası ile üye ülkelere bilgi sağlamak ve onların denetimlerinden gelen geri beslemeler ile ilerleyen yılların denetim stratejileri için politika oluşturmak üzerine AB Komisyonuna genel tavsiyeler sunmak. Tabi bu hususların başında Güvenlik Bilgi Formu (SDS/e-SDS) ve Kimyasal Güvenlik Değerlemesi gelmekte.

SVHC konusunda daha hızlı hareket edebilmek adına özellikle Endokrin Bozucular hakkında oluşturulan Endokrin Bozucular Uzman Grubu vasıtası ile bu niteliğe sahip maddelerin tespitini hızlandırmak öncelikli faaliyetlerden biri olarak ele alınmakta.

Dikkat çekici gelişmelerden biri de ECHA tarafından oluşturulan ve PACT olarak adlandırılan liste. Tam adı Kamusal Aktivitelerin Koordinasyonu Aracı olan bu liste 2013 Şubatında başlatılan ve SVHC yol haritası adı altında uygulamaya konan Risk Yönetimi Opsiyon Analizi olarak adlandırılan ve üye ülke otoritelerince incelemesine başlanan ya da hakkında rapor ortaya konan maddelerin SVHC veya kısıtlama listesine aday gösterilmesi öncesinde hazırlanan raporları (hazırlayan üye ülkenin oluruna bağlı olarak) halka açık şekilde yayımlanmasını amaçlıyor. Bu liste eldeki mevcut verilere dayanılarak hazırlandığı için paydaşlardan gelecek yeni bilgiler doğrultusunda bu listede yer alan sonuçların değişebileceğine de dikkat çekiliyor. Bir anlamda bu liste için maddenizin gelecekteki durumuna dair bir göster-

ge adını da verebiliriz. Özetle buradaki maddeler çıkacak sonuca göre ya SVHC aday listesine gidecek, ya kısıtlama listesine gidecek ya da (tabi yeteri kadar savunucu veri sunulabilirse) RMOA olarak adlandırılan programdan çıkartılarak PACT listesinden kurtulacak. Bu nedenlerle ECHA web sayfasında bulunan ve an itibarıyla 85 madde barındıran bu listeye arada göz atmakta fayda var.

Bunu takiben ECHA yetkilileri 2018 kayıtlarına dair beklentilerini 2010 ve 2013 kayıtlarını da örnek göstererek şu şekilde yansıtıyorlar:

2010 yılında takriben 3400 madde için yirmi bini aşkın dosyanın ajansa sunulduğunu, 2013 yılında ise 3000 civarı madde için 9000 civarı dosyanın sunulduğunu ifade ediyorlar. Bu bilgiler ışığında yapılan 2018 projeksiyonunda ise hem en alt tonaj bandına inileceği hem de KOBİ ölçeğindeki firmaların kayıtlarını gerçekleştirecekleri öngörüsü ile 25000'den fazla madde için yetmiş bini aşkın dosya sunumu beklentisine sahipler. Buradaki kaygıları tabi daha küçük üreticilerin ve düşük tonajlı katma değerli kimyasalların söz konusu olduğu durumlarda eldeki verilerin yeterli olmayacağı ve birçok yeni veri derlenmesi gerekeceğine dair. Ayrıca az üyeli ancak çok miktarda birçok SIEF doğacağı için muhaberatın güçlüğü şimdiden ikaz etmek istedikleri bir diğer endişedir.

ECHA ayrıca 2018 kayıtlarının KOBİ'ler için ciddi bir yük oluşturacağı ve buna dair desteğin hangi kanaldan ne şekilde sunulacağına dair strateji oluşturulması konusunda AB üye ülkelerinin dikkatini çekmeyi amaçlıyor. Diğer yandan da 2018 kayıtçıların dertlerini anlamaya çalışıyor. Şu ana kadar tespit ettiklerini; Aşırı fazla rehber, daha kullanıcı niceliğine özgü tavsiye ihtiyacı, kompleks bilişim araçları ve giderlerin adaletsiz paylaşımı olarak sıralıyor.

KOBİ'lere dair sorunların üzerine özellikle 2016 yılında yoğunlaşarak 2018 yılı kayıtları için KOBİ'lerin işlerinin kolaylaştırılması amaçlanıyor.

SVHC yol haritası için ise endüstrinin kaynak planlamasını da göz önünde bulundurarak daha öngörülebilir bir politika güderek ve süreci daha şeffaf yürüterek endüstriye yardımcı olmayı planlıyor.

Hali hazırda ECHA 14 Kasım 2014 tarihinde güncellendiği hali ile 12813 madde için sunulmuş olan 49451 maddenin halka açık kısmını web sitesinde yayımlıyor. Bu veriler yurdumuz gibi AB dışı ülkelerinde incelemesine açık ve maddeler için bu güne kadar derlenen en nitelikli ve güvenilir veri kaynağı olarak nitelenmeyi hak ediyor.

REACH mevzuatının hedeflediği noktalardan biri de mevzuatın ve ilgili diğer mevzuatların vasıtasıyla derlenen verileri önce bir Infocard formatında daha sonra da Kısa Profil olarak adlandırılan formatta tüm halkın erişimine sunmak. Tabi burada sunulacak olan firmalara dair gizlilik taahhüdü verilen bilgiler olmayacak. Sunulması amaçlanan mad-

denin niteliği zararlılığı, kullanım alanları gibi bilgiler. Bu bilgilere kaynak olarak kullanılacak olanlar ise;
Ön kayıt verileri,
Kayıt dosyaları,
Birlik Sürekli Aksiyon planı (CoRAP),
Kısıtlama Listesi (REACH Ek XVII),
İzin listesi (REACH Ek XIV),
Harmonize sınıflandırma listesi (CLP Annex VI),
Biyosidaller için onaylı aktif maddeler,
ve Rotterdam Konvansiyonuna tabi PIC maddeler.

Birinci Aşamada Infocard adı verilen madde bilgi kartları ile maddeye dair zararlılık, kullanım, etiket ve kısıtlama veya SVHC durumuna dair bilgilerin sunulması. 2. Aşamaya geçildiğinde ise bu madde hakkında fiziko kimyasal, toksikolojik ve ekotoksikolojik bilgilerin de yer aldığı Brief Profile adı verilen madde veri profilleri halk erişimine açık bir şekilde yayımlanıyor olacak.

Yukarıda bahsi geçen süreç zaten REACH mevzuatının esas ruhunu yansıtıyor: Maddeler hakkında yüksek kalitedeki güvenilir bilgiyi, üreticiler masrafını karşılamak üzere derlemek ve bunları düzenlemeler yapmak için otoritelerin, kimyasalları güvenli kullanmak için endüstrinin ve zararlılık bilgisine vakıf olmaları ve kimyasal kullanım tercihlerini bu bilgiyi dikkate alarak yön verebilmeleri için tüketicilerin kullanımına sunmak.

Yakın bir gelecekte şu andaki duyurulan adı ile KKDİK yönetmeliğinin Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca yürürlüğe koyulmasıyla tüm REACH sürecini bu sefer yürüten ülke endüstrisi olarak birinci elden muhattabı olacağımızın altını çizmekte fayda var. Unutulmamalı ki endüstrimiz tarafından şu ana kadar yürütülen REACH uyum faaliyetlerinin hepsi AB içi ihracatımızın aksamaması adına, AB müşterilerimiz namına yürütülen işlemler idi. Oysa Türkiye'nin REACH uyumlaştırması olan KKDİK yürürlüğe girdiğinde cezai hükümleri Türk endüstrisine uygulanacak olan bir mevzuatla muhattap olacağız.